

Kodeks postępowania Eiffage

*II – Definicje i przykłady sytuacji, praktyk
i zachowań niedozwolonych*

21 czerwca 2018 r.

I – Przepisy dotyczące wolnej konkurencji

Pracownicy Grupy muszą pracować w otoczeniu umożliwiającym swobodną i zdrową konkurencję, wolnym od wszelkich nielegalnych praktyk, w celu zapewnienia satysfakcji klientów i całej spółki. Pracownicy muszą być również aktorami i gwarantami swobodnej konkurencji.

Dlatego Grupa Eiffage zakazuje zachowań i działań naruszających prawo do konkurencji.

Zachowania sprzeczne z prawem wolnej konkurencji są szkodliwe dla funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego.

Dlatego podlegają one bardzo surowym sankcjom: karze grzywny w wysokości do 10 % łącznego światowego obrotu zrealizowanego przez Grupę, wypłaceniu wysokich kwot odszkodowań, karze pozbawienia wolności i karze grzywny nałożonej indywidualnie na kadrę kierowniczą i pracowników.

Działania takie mogą mieć różną formę, choć najczęściej mają one formę zmowy.

Zmowa jest to każde działanie prowadzone w porozumieniu z osobą trzecią w celu uniemożliwienia konkurentom uzyskania dostępu do danego rynku, w celu zakłócenia zasad swobodnej konkurencji lub zasad ustalania cen, bądź też w celu podzielenia rynku między konkurentów. Jako najstarsza forma obchodzenia rygorów wolnego rynku polegająca na uniemożliwieniu konkurencyjnym podmiotom gospodarczym prowadzenia niezależnych działań, zmowa jest surowo zabroniona.

II – Nepotyzm (definicja wg prawa francuskiego)

Zgodnie z francuskim Kodeksem Karnym **nepotyzm (faworyzowanie)** jest wykroczeniem dotyczącym obszaru zamówień publicznych oraz ogólnie zawierania umów publicznych (**koncesji, umów na świadczenie usług publicznych itd.**).

Chodzi o zakaz stosowania praktyk polegających na tym, że określona osoba zatrudniona w instytucji publicznej lub blisko związana z instytucją publiczną występującą w charakterze zamawiającego (na przykład funkcjonariusz publiczny, asystent lub doradca inwestora) „*udzieli (lub usiłuje udzielić) firmie nieuzasadnionej korzyści podejmując działania niezgodne z prawem gwarantującym swobodny dostęp i równe prawa oferentów ubiegających się o udzielenie zamówienia publicznego*”.

W praktyce, a konkretnie w przypadku naszej działalności, przestępstwo to polega na faworyzowaniu danej firmy przez osobę zatrudnioną u zamawiającego (w instytucji publicznej) lub przez osobę blisko związaną z zamawiającym, najczęściej przy udziale zainteresowanej firmy, przy udzielaniu zamówienia publicznego, kosztem pozostałych konkurentów, bez wypłacenia wynagrodzenia takiej osobie za jej działania (w przypadku wypłaty wynagrodzenia mielibyśmy bowiem do czynienia z korupcją).

Nepotyzm jest więc specyficznym rodzajem „zmony” między instytucją publiczną występującą jako zamawiający a oferentem ubiegającym się o udzielenie zamówienia, „zmony”, która nie uchodzi za taką w świetle przepisów o ochronie konkurencji i która nie jest również praktyką korupcyjną, nie ma bowiem rewanżu za protekcjonistyczne potraktowanie oferenta, na przykład poprzez wypłacenie określonej kwoty pieniędzy.

O ile nie jest możliwe podanie pełnej listy przykładów nepotyzmu, o tyle można wymienić przynajmniej szereg konkretnych przypadków takich działań, co do których znane są orzeczenia sądów:

- udział firmy w definiowaniu zapotrzebowania, opracowaniu opisu przedmiotu zamówienia lub dokumentacji przetargowej, bądź też w przygotowywaniu procedury ofertowej,
- udzielenie informacji poufnych, m.in.:
 - udostępnienie projektu wstępnego skróconego (lub rysunków, kosztorysów) przed oficjalnym opublikowaniem ogłoszenia o przetargu,
 - przekazanie informacji poufnych umożliwiających złożenie oferty na warunkach ustalonych przez zamawiającego,
 - skorzystanie przez oferenta z informacji niedostępnych dla innych oferentów, dzięki czemu oferent był w stanie opracować dokumentację projektową w nierealnie krótkim czasie,
 - przekazanie niektórym oferentom dokumentów przydatnych do opracowania ich ofert,
- zmiana ofert w momencie otwierania kopert z ofertami,
- nieudzielenie odpowiedzi na ofertę uzasadnione interesem ogólnym oraz zorganizowanie kolejnego przetargu w celu udzielenia zamówienia innemu oferentowi,
- nadużywanie prawa do aneksowania umów.

Instytucje i urzędnicy publiczni dopuszczający się takich działań podlegają karze pozbawienia wolności oraz karze grzywny.

Ale firmy i ich kierownictwo oraz pracownicy, którzy są beneficjentami takich działań (**tj. udzielenia zamówienia publicznego lub uzyskania informacji poufnych**) podlegają **jeszcze surowszym karom niż zamawiający**, a mianowicie (wg stanu **na dzień opublikowania Kodeksu postępowania**) karze pozbawienia wolności od 5 do 10 lat oraz karze grzywny w wysokości od 375.000 € do 750.000 € w przypadku osób fizycznych, karze pozbawienia praw, w tym praw obywatelskich i rodzinnych, karze grzywny w wysokości od 1.875.000 € do 3.750.000 € w przypadku firm, surowym karom dodatkowym, na przykład zakazowi uczestnictwa w przetargach lub zakazowi dalszego prowadzenia działalności (zamknięcie firmy).

Należy też zaznaczyć, że karze podlega wszelka próba podjęcia takich działań, niezależnie od tego, czy doprowadziły one, czy nie doprowadziły do udzielenia zamówienia lub innej korzyści; sam fakt ustalenia, że działanie takie było zamierzone, jest wystarczającym argumentem do uznania go za przestępstwo.

Oczywiście praktyki takie są zabronione w Grupie Eiffage.

Grupa zachęca natomiast do oferty do sporządzania ofert jak najbardziej adekwatnych, a jednocześnie wyróżniających się na tle konkurencji, dzięki starannej analizie i zrozumieniu potrzeb klienta oraz upewnianiu się, czy przygotowana oferta rzeczywiście w pełni odpowiada tym potrzebom.

III – Korupcja i płatna protekcja

Korupcja jest porozumieniem („paktem korupcyjnym”), w ramach którego dana osoba („skorumpowany”) żąda lub przyjmuje upominek, ofertę lub obietnicę, prezenty lub jakiegokolwiek korzyści („rewanż”) od innej osoby („przekupującego”) w celu wykonania, odroczenia wykonania lub niewykonania określonego działania będącego bezpośrednio lub niebezpośrednio w jej gestii.

Już samo istnienie takiego porozumienia przesądza o uznaniu go za przestępstwo, niezależnie od tego, czy doprowadzi ono, czy nie doprowadzi do oczekiwanego skutku.

Korupcja czynna jest czynem popełnionym z inicjatywy przekupującego, a korupcja bierna z inicjatywy skorumpowanego.

Korupcja może występować zarówno w przypadku zamówień publicznych, jak prywatnych.

W przypadku sektora publicznego korupcji mogą dopuszczać się następujące osoby:

- przedstawiciele zamawiającego (instytucji publicznej),
- osoby sprawujące władzę publiczną,
- osoby piastujące publiczne stanowiska wybieralne,
- osoby wykonujące zadanie w ramach służby publicznej.

Definicja ta rozciąga się więc szeroko na wiele osób pełniących funkcje publiczne: parlamentarzystów, prezydentów i burmistrzów, wojewodów, członków lokalnych władz, funkcjonariuszy, notariuszy, doradców inwestora itd.

Natomiast korupcja w sektorze prywatnym dotyczy wszystkich osób niemieszczących się w wyżej wymienionych kategoriach, pełniących w ramach wykonywanej działalności zawodowej lub społecznej funkcję kierowniczą lub świadczących pracę na rzecz osoby fizycznej lub prawnej, lub jakiegokolwiek instytucji.

Zapłata może mieć różne formy (może być bezpośrednia lub przekazywana przez pośredników) i przynosić korzyść zarówno skorumpowanemu, jak i jego bliskim: wykonywanie prac domowych, różne upominki, darmowe mieszkanie, wycieczki, opłacenie studiów, fikcyjne umowy o pracę, udzielenie nieoprocentowanej pożyczki, udzielenie zniżek na zakup itd.

Korupcja jest surowo karana.

Na dzień opublikowania Kodeksu postępowania osoby fizyczne dopuszczające się korupcji (skorumpowany i przekupujący) (**tj. przedstawiciele instytucji publicznych, dyrektorzy, współpracownicy**) podlegały we Francji karze: do 10 lat pozbawienia wolności oraz 1.000.000 € grzywny lub dwukrotności kwoty będącej wynikiem działania korupcyjnego; osoby te mogą również zostać pozbawione praw obywatelskich i rodzinnych, mogą też zostać objęte zakazem wykonywania zawodu... W przypadku firm, kary wynoszą 5-krotność grzywny nałożonej na osobę fizyczną, nakładane są również surowe kary dodatkowe, zwłaszcza zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne lub zakaz dalszego prowadzenia działalności (zamknięcie firmy).

Korupcja międzynarodowa karana jest zarówno na mocy przepisów prawa i orzeczeń sądów kraju, w którym miała ona miejsce, jak i na mocy przepisów zagranicznych (eksterytorialnych), na przykład amerykańskich lub brytyjskich, które to przepisy również przewidują bardzo surowe kary.

Płatna protekcja jest przestępstwem zbliżonym do korupcji. Dana osoba nadużywa swoich wpływów (rzeczywistych lub domniemanych) w celu „**doprowadzenia do udzielenia beneficjentowi przez funkcjonariusza lub pracownika administracji publicznej określonych korzyści, zatrudnienia, zamówienia lub wszelkich korzystnych decyzji**”. Osoba taka występuje więc w charakterze **pośrednika** między potencjalnym beneficjentem a odbiorcą tego nadużycia.

Płatna protekcja jest czynna, jeżeli inicjatywa wychodzi od osoby fizycznej, która prosi osobę posiadającą wpływy o skorzystanie z tychże wpływów. Płatna protekcja jest bierna, jeżeli inicjatywa wychodzi od osoby posiadającej wpływy.

Stosowane metody (prowizje, łapówki, zawyżone faktury, korzystanie z pośredników, prezenty, wycieczki, opłacenie studiów, fikcyjne umowy o pracę itp.) i osoby uczestniczące w tym procederze (przedstawiciele instytucji publicznych i osoby prywatne) są takie same jak w przypadku korupcji.

Na dzień opublikowania Kodeksu postępowania osoby fizyczne winne przestępstwa płatnej protekcji podlegały następującym karom: karze 5 lat pozbawienia wolności i karze grzywny w wysokości 500.000 € lub dwukrotności kwoty uzyskanej dzięki płatnej protekcji; osoby takie mogą również zostać pozbawione praw obywatelskich i rodzinnych.

Natomiast firmy podlegają karze grzywny równej 5-krotności grzywny nałożonej na osobę fizyczną oraz surowym karom dodatkowym, na przykład zakazowi udziału w przetargach o udzielenia zamówienia publicznego, sąd może również nakazać zamknięcie firmy.

Znane są m.in. następujące przypadki działań uznanych przez sąd za działania korupcyjne lub płatną protekcję:

- zmowa firm dotycząca budowy i prac remontowych w obiektach publicznych, której zawarcie zostało umożliwione przez członków zarządu regionalnego oraz biur projektowych, poprzez przekazanie poufnych informacji na temat ofert konkurentów, w zamian za co radnym wypłacone zostały ukryte prowizje, poprzez zafakturowanie fikcyjnych usług, wypłacenie wynagrodzenia z tytułu fikcyjnego zatrudnienia,
- przypadek zażądania i uzyskania przez pracownika działu architektury urzędu gminy podarunków od wykonawcy, w zamian za przekazanie informacji o planowanych przetargach w gminie oraz złagodzenie rygorów kontroli na budowie,
- przypadek radnego, który w zamian za wynagrodzenie głosował w taki sposób, że ułatwił firmie uzyskanie zamówienia na wykonanie robót publicznych, których plan został przedłożony do zaopiniowania radzie gminy,
- przypadek burmistrza, który za udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie kanalizacji ściekowej przyjął od firmy korzyść w postaci wycieczki statkiem,
- przypadek prezesa izby rzemieślniczej, który udzielił kilka zamówień firmie po przyjęciu od dyrektora tej firmy korzyści majątkowej w postaci gotówki oraz komputera przenośnego,
- przypadek firm, które wypłaciły pracownikom dyrekcji ds. budownictwa rzeczowego kwoty w gotówce w zamian za protekcję przy składaniu zamówień,
- wręczenie łapówki w celu uzyskania zamówienia przez firmę lub w celu uzyskania informacji dotyczących działań konkurenta.

IV – Przekupstwo

Jak podaje OECD, w niektórych krajach praktykowane jest wręczanie niewielkich sum pieniędzy funkcjonariuszom, urzędnikom instytucji publicznych lub ich pracownikom w celu przyśpieszenia lub zapewnienia wydania typowych decyzji administracyjnych (uzyskanie wizy, zezwolenia, zwolnienie towarów z urzędu celnego), przy czym przyjmowanie takich sum jest dopuszczalne przez prawo.

V – Konflikt interesów

Nie ma prawnej definicji konfliktu interesów, gdyż sytuacja taka nie stanowi – przynajmniej w świetle prawa francuskiego – przestępstwa cywilnego ani karnego. Konflikt interesów może natomiast być źródłem korupcji i/lub przekupstwa, które uznawane są za działania przestępcze.

Konfliktem interesów można nazwać sytuację mającą wpływ na sposób postępowania osoby wykonującej działalność zawodową lub pełniącą funkcję publiczną.

Konflikt interesów może potencjalnie szkodzić bezstronności, jaką dana osoba powinna kierować się w wykonywaniu swoich zadań, przedkładając ponad nią interesy własne.

Przykładem konfliktu interesów może być w szczególności sytuacja, w której dana osoba pracuje pod bezpośrednim lub pośrednim kierownictwem członka jej rodziny lub kogoś, z kim wiąże ją relacje osobiste.

Rozwój naszej Grupy polega częściowo na przejmowaniu firm rodzinnych, w których również mogą występować rzeczywiste, potencjalne lub pozorne sytuacje konfliktu interesów.

VI – Pranie pieniędzy

Pojęcie „prania pieniędzy” oznacza metodę wprowadzenia do legalnego obiegu biznesowego i finansowego środków pieniężnych uzyskanych lub wygenerowanych dzięki prowadzeniu działalności nielegalnej (na przykład pieniędzy pochodzących z korupcji, oszustw podatkowych, przemytu narkotyków lub innego rodzaju przemytu). Metoda ta może m.in. polegać na inwestowaniu w nieruchomości i/lub przemysł.